

Funeraire wandeling Begraafplaats Duinhof in Velsen

De buitenaula op Duinhof, geopend in 2015.

Klassiek en toch in de natuur

Verscholen achter grote broer Begraafplaats & Crematorium Westerveld ligt in de duinen nog een prachtige plek voor een laatste rustplaats: Duinhof. Deze begraafplaats in Nationaal Park Zuid-Kennemerland is van de gemeente Velsen en werd in 1959-1961 ontworpen door architect Willem Dudok (1884-1974). Met beheerder Marcel van Soest lopen we op een van de eerste lente-achtige dagen van dit jaar over het glooiende, bosrijke terrein.

Van Dudok zijn de strakke vormen bekend, vaak in hoefijzervorm, die hier ook te zien zijn in de aula en bijgebouwen. Schitterend wit tekent het gebouw met de overhangende luifel boven de entree zich af tegen de groene bomen en blauwe lucht. Als we links van het grasveld voor de aula naar de 'achterkant' van Duinhof lopen, blijken de muren hun beste tijd wel te hebben gehad. Van Soest beaamt dat er een renovatie op stapel staat, waarbij alles opnieuw wordt geleverd en aangepast aan de eisen van de tijd.

Wederopbouw

De aula en de begraafplaats als geheel staan, na opname in het Beschermingsprogramma Wederopbouw 1959-1965, sinds 2014 op de Rijksmonumentenlijst. Daarom mag er weinig worden veranderd en zullen bijvoorbeeld de ramen in de aula van enkel glas blijven. Dudok woonde en werkte in Hilversum, waar hij de Noorderbegraafplaats en Zuiderhof ontwierp. Op de laatste is hij zelf begraven. De architect heeft ook een bijdrage

geleverd aan de wederopbouw van Velsen en IJmuiden, waarvan grote delen in de Tweede Wereldoorlog zijn verwoest. Hij bouwde het gemeentehuis van Velsen en tekende voor het hoofdkantoor van Tata Steel in IJmuiden. Voor Westerveld ontwierp hij columbaria en een kantoor. Duinhof (ruim 12 ha.) is een fraai voorbeeld van een gesamtkunstwerk: over elk detail is nagedacht, van het meubilair in de aula tot en met de vorm van de stèles op de begraafplaats. Tierelantijnen zijn ver te zoeken, de schoonheid zit in het lijnenspel en het gebruik van duurzaam materiaal als marmer.

In de grote aula zijn
de nabestaanden zo ver weg
van de overledene, hier
zitten ze rondom de baar

Duinhof is een fraai voorbeeld van een gesamtkunstwerk: over elk detail is nagedacht

De begraafplaats heeft een duidelijke ordening in langwerpige of vierkante grafvakken: drie hoofdvakken, onderverdeeld in letters. Tussen de vakken liggen beklinterde straatjes. We laten de aula rechts liggen en lopen langs de katholieke vakken, mooi te herkennen aan de identieke stèles in kruisvorm. Even verderop is een apart deel (met een kruis), waar de resten zijn herbegraven van geruimde kerkhoven in Driehuis, het dorp waarin Duinhof ligt.

Meer vrijheid

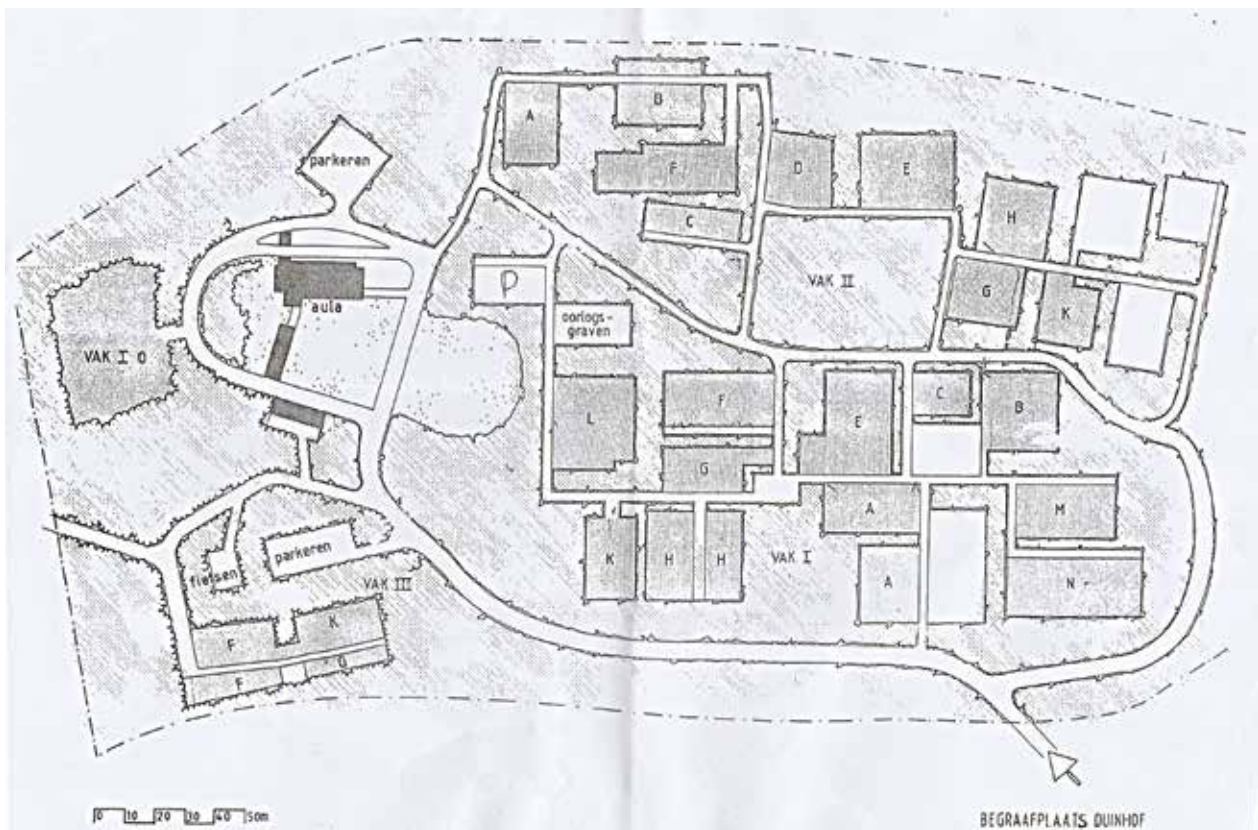
Van Soest vertelt dat op de begraafplaats de oudere vakken een bepaalde vorm stèles hebben, waarschijnlijk ook ontworpen door Dudok. Dat is een prachtig gezicht: langwerpige, taps toelopende of kruisvormige grafstenen, vaak van travertien (kalksteen). Klanten konden vroeger

lagen letterlijk onder het voetpad! Verreweg de meeste graven zijn particulier, enkele velden zijn in gebruik voor algemene graven. Die worden hier na tien jaar (de verplichte minimale rusttijd) ook geruimd 'omdat het anders niet eerlijk is tegenover mensen die langer betalen', meent Van Soest.

We volgen het bordje naar de dierenbegrafplaats, helemaal in het noordoosten van Duinhof. Die wordt door een aparte stichting beheerd, de begraafplaats verzorgt alleen het begraven zelf. Na vijf jaar worden de grafjes geruimd. Van Soest vertelt dat de familie Boreel van het nabijgelegen landgoed Beeckestijn een begraafplaats voor dieren wilde. Door een landruil tussen de gemeente Velsen en de familie liggen de dieren nu hier en verzorgt Duinhof de particuliere begraafplaats van Beeckestijn, genaamd De Kikvorsch, die even verderop ligt en niet toegankelijk is.

Buitenaula

Als we vragen naar een mooie plek om een foto van hem te maken, weet Van Soest meteen: bij de buitenaula, geopend in 2015 naar zijn idee. 'In de grote aula zijn de nabestaanden zo ver weg van de overledene, hier zitten ze

kieszen uit een (beperkt) aantal vormen en materiaal. 'Later is dat losgelaten', zegt Van Soest, 'omdat mensen meer vrijheid wilden in het bepalen van de grafsteen.' Dat is eigenlijk wel jammer, nu is het soms rommelig met monumenten die helemaal niet in het geheel passen. Het was misschien beter geweest als de gemeente had bepaald: alles mag, maar niet overal. De beheerder wijst erop dat in het oorspronkelijke ontwerp de graven maar 1.50 meter lang waren: de voeten

rondom de baar.' De zitbanken ('met een steuntje in de rug') en baar zijn van lokaal hout gemaakt. Zo'n zes tot acht uitvaarten worden hier per jaar gehouden (van de in totaal ruim honderd). Vaak krijgt de beheerder de vraag: wat nu als het gaat regenen? Zijn antwoord is simpel: de aula blijft altijd gereserveerd en de plechtigheid kan naar binnen worden verplaatst. Duinhof is in feite een geslaagde combinatie van een klassieke en een natuurbegrafplaats.

Indiëmonument

Via de graven van oorlogsslachtoffers, het Indiëmonument en het monument De vallende man lopen we verder. Dit bronzen beeld uit 1963 van de Rotterdamse beeldhouwer Cor van Kralingen verbeeldt een naakte man die achterover valt, alsof hij door een kogel is getroffen. Het herdenkt alle slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Een dergelijk beeld staat ook op de militaire erehof op de Rotterdamse begraafplaats Crooswijk en een aantal buitenlandse erevelden.

Het Indiëmonument is een vierkante steen met de tekst *Gevallen in voorm. Ned.-Indië* en de namen van veertien militairen die daar het leven lieten. Van Soest vertelt dat

de jaarlijkse herdenking bij het monument niet meer op 15 augustus is (Japan capituleerde in 1945 op die dag), maar tegelijk met de algemene Dodenherdenking op 4 mei.

Onderweg naar de aula wijst hij op wilde primula's en boshyacinten en legt hij uit waarom het overvloedig bloeiende speenkruid zo heet. In de aula luidt hij nog even de klok voor het bezoek en dan moet hij weer aan het werk: een paar herten het terrein afjagen.

Liesbeth Vermeulen
Foto's Mathilde Norg

